

SOBOTA 7. ZÁŘÍ / NEDELE 8. ZÁŘÍ 2013 - ČÍSLO 209

SLOVÁCKÝ deník

Archeologové objevili ve Velehradě unikátní nálezy – kamnové kachle

ZDENĚK SKALIČKA

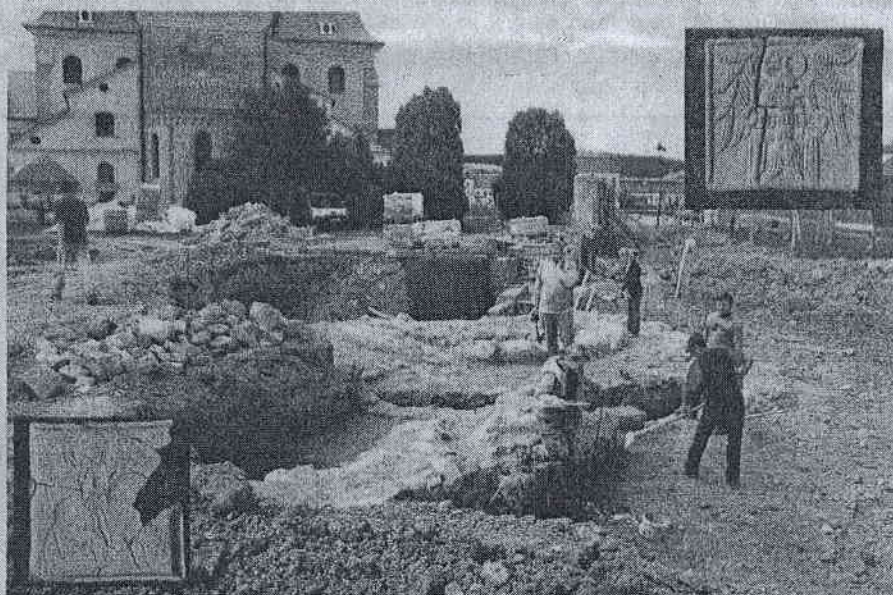
Velehrad - Odkryt celý půdorys severovýchodní nárožní pozdně románské kruhové věže z poloviny 13. století, která byla součástí mohutného opevnění někdejšího cisterciáckého kláštera na Velehradě, ale také zjistit soubor několika pozdně gotických komorových reliéfně zdobených kamnových kachlů se podařilo archeologům ze společnosti Archaia Olomouc Zdeněkovi Schenkovi a Janu Mikulíkovi.

K unikátním objevům došlo při právě probíhající záchraně archeologickým výzkum východně od velehradské baziliky Nanebevzeří Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje.

„Už před dvěma roky jsme s kolegou zjišťovacími sondami naznačili, že půdorys pozdně románské kruhové věže je zde z devadesáti procent zachován a také bude po jejím odkrytí veřejnosti prezentován,“ uvedl archeolog Zdeněk Schenk. Podotkl, že poprvé byly objeveny základy zmíněné věže s krásným pískovcovým soklem v roce 1906, a to při velkoplošném odkryvu opatského domu Janem Nevěřilem.

„V souvislosti s celkovým odvodněním velehradské baziliky a okolních ploch došlo roce v 1937 i k odvodnění této nárožní kruhové věže, o čemž svědčí meliorace podél jejích základů. Odvodňovací potrubí tenkrát ještě obkroužili vnější obezdívkou,“ okomentoval archeolog někdejší opatření k odvodnění pozemků v areálu velehradského kláštera.

Ve stejné době byly podle něj využity základy věže ke stavbě altánu, který je vyobrazen na historických snímcích a kresbách. Na začátku padesátých let 20. století zde vzniklo zahradnictví Vincentina, které zde mělo kotelnu na vyhřívání skleníků. Při stavbě kotelný došlo k porušení

VÝZKUM. V areálu někdejšího opatského domu pracují archeologové.

Snímky: Z. Skalička, Z. Schenk, K. Dlouhá

západní části základů věže. Ta byla i v odborné literatuře považována za zničenou.

„Máme radost, že se tato teze nepotvrdila a základy věže o průměru osm metrů, vnitřní světlosti 326 centimetrů a vnitřní síle její stěny dva a půl metru zůstaly zachovány. Jde totiž nejen o nádhernou ukádku fortifikační architektury té doby v českém království, ale i o vynikající objev v rámci České republiky,“ neskrývá radost Zdeněk Schenk.

Reliéfně zdobené

Velkou radost měl on, jeho kolega Jan Mikulík i pracovníci, které se na výzkumu podílejí, z nálezu několika pozdně gotických komorových reliéfně zdobených kachlů. Ty byly nalezeny před původním západním průčelím bývalého opatského domu v úrovni terénní vyrovnávky z konce 15. století.

„Nález je o to cennější, že pochází z neporušené vrstvy,

jichž se v těchto místech mnoho nedochovalo. Nalezené kachle měly výhradně čtvercový formát a byly oxidačně opáleny, přičemž barva jejich povrchu je okrová. Nápadné stopy po očázení na zadní straně kachlů výmluvně dokládají jejich funkční využití,“ objasnil archeolog Schenk.

Podle něj byla původně kolekce kachlů součástí honosných kachlových kamen, kterými byla vybavena jedna z místností opatského domu, a to nejdříve v době, kdy stál v čele cisterciáckého kláštera opat Mikuláš II. (1466 až 1482). Nejpozději však za opata Jana III. (1492 až 1506).

„Na jedné z čelních vyhlávacích stěn kachlů je znázorněna turnajová scéna, která spadá do světských motivů. Za nejzajímavější exemplář lze považovat kachel s náboženskou tematikou se zobrazením symboliky evangelisty Lukáše,“ popsal stručně nález kachle Zdeněk Schenk.

Archeologové se na Vele-

hradě už pohybují nějakou dobu. „Záchranný průzkum probíhá v areálu bývalého opatského domu v rámci projektu Velehrad – centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy. Pokračovat bude do doby, než budou všechny zemní práce ve východní části od baziliky ukončeny. Stavební úpravy v této části si vyžádají čtyři miliony korun,“ informovala Věra Homoláčová, koordinátorka projektu obnovy poutní obce.

Historické cihly

Těžší práce obstarává firma z Boršic. „Čeká nás tu hodně práce. Rukama našich zaměstnanců musí projít mnoho kubíků zdiva kamenného, cihel betonových i historických pálených cihel. A ty se poměrně těžko shání. Kdy stavební práce v areálu opatského domu ukončíme, to si dnes netroufnu říci,“ přiznal stavbyvedoucí boršické firmy Josef Krušina.